

Una vegada, un home molt ric, ~~que tant~~ ^{ric} , que es feia dir senyor, va demanar al pintor, en plena exposició : " M'han dit que aquell quadre té molt de valor . Quant en voleu ? " Tant " va respondre l'artista " Me'l quedo ", féu l'home ric. I, a continuació afegí : " I ara digueu-me: què vol ~~representar~~ ^{representar}, el quadre? Què significa ? " I el pintor va respondre-li : " Significa que vostè i jo comencem molt malament " .

Davant l'art, per la mateixa acumulació de mostres que avui dia en posseïm, tendim a mostrar-nos malfiats. La contemplació de l'art demana una mena d'innocència que moltíssima gent ha perdut del tot, i molta altra a mitges. Desitjaríem que les coses fossin totes traduïbles a d'altres coordenades, no acceptem del tot les pròpies de cada cosa. Diu el poeta Rilke : al seu poema " Temo la paraula dels Homes " :

A mi em plau de sentir cantar les coses,
Vosaltres les toqueu : elles, s'aturen
i emmudeixen.

M' ~~assassineu~~ ^{assassineu} totes les coses.

També el pintor, encara més que el poeta, treballa sentint cantar unes melodies íntimes que no tenen traducció . I sempre, sempre, està insatisfet de la versió que els dóna en pinzellada en un burí o taca. Voldria que el color volés tot sol, que es fongués en el cosmos, que el substituís.

De vegades , poeta i pintor coincideixen i, plegats, deleixen per expressar quelcom que han arribat a sentir com propi. Torsimanyes de l'infinit, esdevenen humils i grans alhora quan posen l'ànima en un concert d'imatges suggerents, fòniques i plàstiques, amb el secret desig que tots hi combreguem.

Això és el que caldria fer davant el poema de Gerard Vergés Cofre àrab, il·lustrat amb sis làmines d'Alfonso Costa. Joia bibliogràfica que he pogut tenir a les mans i davant la qual m'he embadalit, sense res demanar, sense res exigir , sense res proposar a barata.

Acostumat a expressar idees ,sóc fonamentalment sincer en dir que tant el gravat com el text em van penetrar tot seguit. De primer,vaig esguardar els gravats, assimilant-ne la complexa i valuosa tècnica i l' acabat a mà, la color ,l'aroma. Qui era aquest per a mi desconegut Alfonso Costa ? Sortosament una succinta biografia amb excel.lents reproduccions de d'un plec d'obres seves anteriors al cofre,m'informava de les seves arrels cèltiques, galàiques,de la seva incorporació al món mediterrani,amb la fixació a Barcelona :una aprovatura de definició de modes em deia "conjugació de lírica mediterrània i màgia galàica : concisió i perfil opulent de la nostra llum i subtil emboirament elegíac del nord-oest. Un segon acostament als treballs em confirmava la lírica subtil delicada,alhora que l'afirmació que no evadeix la realitat,la substantivitat de l'home. Es així que Costa no esquivarà de referir-se en una etapa a Velázquez, el més realista dels clàssics ,potser el més tècnic. Però la realitat,al seu torn,no li fa perdre el vol ni el cop de llamp.

Ens acostem al seu treball amb una per una aplanada avinguda d'endevinament, d'identificació. L'home d'avui, davant l'art, ha d'esperar una llibertat conformada alimentada per surrealisme, sarcasme, humor negre, imaginació, erotisme, desraó i somni; i, al mateix temes, un feix de realitats amunte gades màgicament, com descriu Costa el seu biògraf Seoane.

Els sis gravats il·lustren l'evocació que Gerard Vergés fa del poeta Abu Bakr al Turtuxí, datat de mitjan segle XI a començos del XII. Representant de la cultura dels darrers regnes de Taifes, en ràpida davallada després dels atacs de Ramon Berenguer III a les Balears i quan ja València ha caigut en mans almoràvides. Els poetes d'Al-Andalus oriental, aleshores, inicien un èxode vers les terres oiginàries, Síria, Egipte, Aràbia.

Encara que Abu-Bakr al Turtuxí ens hagués deixat només el po-

ema titulat Absència, que ha desencadenat el de Vergés, o que n'ha propiciat la conjunció, el considerariem un líric-elegíac sòlid i inquietant. Els dos darrers versos del poema de Vergés són els dos primers del poema d'Abu Bakr . Vergés, però, és un home d'avui, i la seva elegia ~~es la paraula~~ declara la circumstància que envoltava aquella absència personal, la buidor deixada per la desaparició d'un equilibrat Al-Andalus. Qui lamenta el buit ? Abu Bakr, o l'home d'avui que és Vergés ? Una de les inevitables efusions de tot ^{escriptor} és l'enyorament, ja es digui Abu-Bakr ja sigui el cronista Despuig en els Col.loquis, ja sigui un alquimista com Vergés.

Abu Bakr valorava els elements que no tenen pes, ~~el~~ vol d'un estel, el fil de l'aigua, dins una sensualitat que, com la de Vergés -prou palesa en el seu darrer llibre Eros i Art, fuig, en mots seus " de la lírica obscena de les fàcils ~~metàfores~~ ". ~~Per~~ això ha ^{convocat} un il.lustrador màgicament lliure, per enlairar-se per damunt la pesantor ; ha triat l'aura, el perfum de la llimona dolça, l'eros vingut d'un alè no se sap d'on. Absència de límits, plenitud de la poesia. Alfonso Costa - Gerard Vergés .